

**РОЗВИТОК ДУХОВНОЇ СВІДОМОСТІ
КВАЛІФІКОВАНИХ ФАХІВЦІВ
ЯК ЧИННИК ПОГЛИБЛЕННЯ ЇХ СОЦІАЛЬНО-
ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ**

**Марія Карп'юк
(Київ, Україна)**

У статті мотивовано необхідність на переломі тисячоліть, коли відбуваються кардинальні багатомірні трансформації, свідомо набувати інноваційні знання. Це, закономірно, сприяє розвитку духовної свідомості, що є чинником поглиблення соціально-професійної ерудиції кваліфікованих фахівців нової генерації, їх успішної реалізації в нових соціально-економічних та космопланетарних умовах.

Ключові слова: соціалізація, еволюція самосвідомості, розвиток, науково-технічна революція, єдиний енергоінформаційний простір, морально-етичні та духовні деформації, закони, духовно-екологічні загрози, соціально-професійна компетентність, космопланетарна природа людини.

В статье мотивируется необходимость на рубеже тысячелетий, когда происходят кардинальные многомерные трансформации, сознательно приобретать инновационные знания. Это, естественно, содействует развитию духовного сознания, что является фактором углубления социально-профессиональной эрудиции квалифицированных специалистов новой генерации, их успешной реализации в новых социально-экономических и космопланетарных условиях.

Ключевые слова: социализация, эволюция самосознания, развитие, научно-техническая революция, единое энергоинформационное пространство, морально-этические и духовные деформации, законы, духовно-экологические угрозы. социально-профессиональная компетентность, космопланетарная природа человека.

In this paper is motivated the necessity to acquire consciously innovative knowledge on the turn of millennium, when take place fundamental multidimensional transformations. It naturally stipulates the spiritual consciousness which is the factor that deepens social and professional competence of qualified specialists of new generation, their successful realization in new socio-economic terms..

Key words: socialization, evolution of self-consciousness, development, scientific and technological revolution, the only energy-informational space, moral-ethical and spiritual deformity, laws, spiritual and environmental threats, social and professional competence, cosmoplanetarian nature of a man.

Постановка і мотивація проблеми. В останні десятиліття знання зростають лавиноподібно: темп знань подвоївся. Обсяг інформації, яка важлива для оновлення свідомості як педагогів, так і їх вихованців, зріс мінімум удвоє. За останні роки з'явилося близько 95% усієї ґрунтовної інформації про природу людини, що ставить нас перед необхідністю по-новому вивчати фрактальну, багатомірну суть професійної молоді. Отже, зміни, тотально охопивши всі сфери й рівні нашого життя, відбуваються динамічно й багатовекторно. І пов'язані вони перш за все з потребою переходу людства на нову еволюційну сходинку. Це, закономірно, впливає на зміст і технології професійної психології, комунікації та освіти в Україні, яка перебудовується з урахуванням вимог ринкової економіки.

Актуальність дослідження. Багатомірні трансформаційні процеси охоплюють базові світоглядні питання: Що таке Бог? Яка місія людини на Землі? Як людина зв'язана з космосом? Які форми цього зв'язку? Які наслідки порушення людиною законів Всесвіту? Які завдання людини на Землі? Що таке Душа? Що таке Дух? Що таке Смерть? Що таке програмно-інформаційна матриця Душі? Що таке духовність? Чи зв'язана духовність з економікою? Що таке космічна свідомість? Що таке яснобачення? Телекінез? Левітація? Телепортація? Телепатія? Ченнелінг? Діти індиго?..

Ці та інші людинознавчі аспекти не можуть не хвилювати педагогів, адже подібні питання ставляють учні, студенти, професійна молодь і на них треба відповідати, спираючись на здобутки фундаментальних наук сучасності, а також інтегрувати в логіку професійної самореалізації фахівців.

Аналіз сучасних наукових досліджень переконує, що поглиблене вивчення проблеми духовності, яка, без сумніву, є *актуальною*, дозволяє вийти на новий рівень узагальнення стосовно розуміння багатомірної природи людини й досліджується вченими в різних напрямках, зокрема: а) *Духовне виховання* – І. Бех, М. Боришевський, І. Зязюн, В. Онищенко,

В. Бондаровська, К. Журба, Г. Платонов, М. Чумарна, Т. Тюріна та ін.; б) *Психологія духовності* – М. Боришевський, А. Зеличенко, Ж. Юзвак, О. Киричук, Е. Помиткін, В. Пономаренко та ін.; в). *Духовна культура* – Г. Балл, В. Баранівський, О. Даниленко, О. Донченко, А. Медвідь, Б. Степанишин та ін.; г) *Духовний світ особистості та духовні цінності* – Н. Андрюшина, В. Слюсаренко, С. Гончаренко, З. Залевська, Г. Максимов, Е. Помиткін, Л. Степашко, Г. Кузнецова та ін.; г) *Духовна криза* – К. Гроф, С. Гроф, Ю. Борсяков, А. Липкин, А. Шиміна та ін.; д). *Духовне відродження* – Е. Помиткін, О. Голяченко, Є. Причепій, Л. Савенкова, Л. Вовк, В. Король та ін.; е). *Духовний розвиток особистості* – А. Адлер, І. Верба, С. Гроф, В. Жайворонок, О. Киричук, М. Моргунов, О. Олексюк, К. Роджерс, Е. Помиткін, О. Семашко, Н. Хомутиннікова та ін.; є). *Духовне життя і здоров'я* – Я. Аскін, А. Зельманов, І. Гель, Ф. Вейс, В. Оржеховська та ін.; ж) *Духовно-космічний* – Г. Сковорода, В. Вернадський, К. Цюлковський, А. Чижевський, П. Флоренський, О. Блаватська, М. Лосський, М. Федоров, П. Успенський, В. Казначеев, О. Реріх, М. Реріх, О. Клізовський, Г. Хакен, І. Пригожин, Г. Грабовий, І. Зязюн, Л. Чалий, О. Донченко, В. Крижко, В. Бех, Т. Тюріна, О. Бердник, О. Куцел, Г. Шипов, О. Базалук, М. Дерябін, В. Тихоплав, Т. Тихоплав, В. Крисаченко, Н. Маслова, Л. Маслов, Б. Астаф'єв, О. Наумкін, І. Шваньова, Л. Секлітова та ін.

Мета статті – поставити питання стосовно потреби надавати достатньої уваги в процесі психолого-педагогічної та соціально-виробничої взаємодії з майбутніми професійними фахівцями проблемі духовно-космічного розвитку їх потенціалу як базового чинника поглиблення соціально-професійної компетентності.

Виклад основного матеріалу. Світоглядна криза соціуму – це супутник всього ХХ століття, реальним проявом чого були Перша світова війна, Друга світова... Голодомори... Гулаги... Колима... Інтелект, що створив бомби, кулемети, підводні атомні човни, вогнемети, отруйні гази, газові камери для спалювання людей; атомну, водневу, хімічну, бактеріологічну, психотропну зброю, – це інтелект на службі божевілля... На кінець ХХ століття число людей, що прийняли насильницьку смерть від рук собі подібних, перевищило 100 мільйонів... Божевілля розуму, агресія не послабилися, на жаль, і в ХХІ столітті...

Ще зовсім недавно переважала тенденція своєрідної «закоханості» у вузьких спеціалістів, які досконало знали лише свою, окрему від інших ділянку предмета, процесу, явища тощо. Це привело до того, що навіть вчені перестали бачити світ у його багатомірній цілісності. Іспанський філософ Ортега-і-Гассет писав з приводу такого вузького спеціаліста, що його не можна назвати освіченим, так як він повний невіглас в усьому, що не стосується його спеціальності. У той же час він в очах суспільства не є невігласом, бо він «людина науки» і знає в досконалості свою крихітну ділянку знань. Його потрібно, на думку філософа, назвати вченим невігласом... Люди такого рівня свідомості символізують владу науки й здійснюють реальну владу, формуючи суспільний світогляд, громадську думку. З приводу спеціалізації Бернард Шоу говорив, що спеціаліст – це людина, натренована не розуміти нічого, що виходить за межі спеціальності. Така парадигма мислення ще жива, але з кожним днем стає все зрозуміліше, що вона не має майбутнього...

Класична, як і професійна, психологія та педагогіка спираються в практиці роботи з учнями й студентами на усталені положення й принципи суміжних наук про природу, матерію, життя, а вони вже не є безсумнівними в світлі останніх досліджень. Зрозуміло, що психологи, а також педагогіки-практики в умовах, коли наука переживає період бурхливого переосмислення знань про природу особистості, її космічні корені, особливості природного потенціалу та ін., потребують допомоги в оновленні професійних знань. У сучасну «офіційну» науку активно перетікають знання, які зовсім недавно або були під пресом заборони, або вважалися помилковими, або ще не були відомі (чи очікували на експериментальне підтвердження й визнання). Скажімо, ще зовсім недавно сакральні знання вважалися плодом нерозвинутої свідомості. Виявилось, що все не так. Просто багато хто з нас не доріс до їх розуміння. У наш час ці знання активно переосмислюються науковцями. Вони актуальні, цінні й необхідні людям, бо допомагають нашим сучасникам краще розуміти себе, свої внутрішні сили й можливості, знайти своє найбільш комфортне, гармонійне місце не лише в професії, але й у системі єдиного живого організму планети, Всесвіту, що простирається далеко за межі матеріального видимого світу. І завдання педагогів – це сформувати в свідомості

кваліфікованих фахівців нової генерації XXI століття надійну основу про цілісність видимого (матеріального) й невидимого (енергоінформаційного, духовного) світів, базою чого є Закон Всеєдності. Це дасть можливість професійній молоді краще розуміти себе, свій внутрішній світ і потенціал, моделі поведінки, а отже, більш успішно *управляти собою*, своїми рішеннями, системою цінностей, мотиваціями вибору, своїми реакціями, оцінками, своїм життям, щастям, долею тощо.

Професійна компетентність (лат. *professio* – офіційно оголошене заняття; *compro* – досягати, відповідати, підходити) – це інтегративна характеристика ділових і особистісних якостей фахівця, що відображає рівень знань, умінь, досвіду, достатніх для досягнення мети з певного виду професійної діяльності, а також моральну позицію фахівця. Компетентність фахівця включає професійні знання, вміння і навички, досвід роботи в певній виробничій галузі виробництва, соціально-комунікативні й індивідуальні здібності особистості, що забезпечують самостійність у здійсненні професійних функцій [12, с. 722]. Критерієм професійної компетентності є соціальне значення результатів праці фахівця, його самобутність, оригінальність, креативність, авторитетність у конкретній галузі знань. Професійна компетентність формується лише у взаємозв'язку із соціальними установками фахівця, зокрема, через: 1. Професійну ідентичність. 2. Професійну етику. 3. Конкурентоспроможність. 4. Прагнення до удосконалення. 5. Мотивацію до продовження освіти тощо. Все виразніше простежується тенденція в галузі професійної освіти визначати «компетентність» як єдність таких складових: *концептуальної* – розуміння теоретичних (світоглядних) основ професійної діяльності; *інструментальної* – володіння базовими професійними уміньми; *інтегративної* – здатність поєднувати теорію і практику; *контекстуальної* – розуміння соціального і культурного середовища, в якому здійснюється професійна діяльність; *адаптивної* – умінь передбачати зміни і завчасно бути до них готовими; *комунікативної* – умінь ефективно використовувати мовні засоби в міжособистісній взаємодії [12, с. 99-100].

Духовна свідомість – це міра досконалості людини; це свідомість гармонії, мудрої терпимості, всеєдності. Це відчуття себе багатомірною сутністю; це свідоме вибудовування собі

шляху просвітлення мудрістю вічних істин, які інтегруються поняттям «Бог», що має досить розширений синонімічний ряд лексем на своє позначення – Першопричина Буття, Джерело всього Суцього, Творче Джерело, Абсолют, Творець та ін. Архангел Михаїл через Ронну Герман визначає духовність як наслідування життя в ІСТИНІ про БАГАТОМІРНИЙ СВІТ. Увага до проблеми розвитку власної духовності допомагає зрозуміти, що Бог – це всесвітня свідомість, яка наповнює собою увесь підпорядкований Йому Простір... Отже, *духовно-космічна складова* соціально-професійної компетентності кваліфікованого фахівця, – це розвиток свого вищого «Я», свого богопотенціалу; це розширення й поглиблення індивідуальної самосвідомості. Цей процес супроводжується цілеспрямованою працею, що поступово (у переважній більшості) дає можливість усвідомлювати свою багатомірну фрактальну природу «за образом і подібністю» до того, хто став Першопричиною нашої появи в світі людей.

Мегачинники соціалізації – це Всесвіт, Космос, Планета, Духовна енергія планетарного людства, його духовна місія й призначення. Неувага до цих базових, надтонких цінностей нашого колективного та індивідуального Буття спричиняє прикрі прорахунки, які впливають на рівень свідомості професійної молоді, що викликає негативні наслідки в усіх сферах життєдіяльності – якість здоров'я, відносини між людьми, в сім'ї й на виробництві, рівень реалізації потенціалу, вибір системи цінностей тощо. Завдання, які особливо гостро постали перед кожною особистістю як енергоінформаційною частиною цілісної єдності по імені «планетарне людство» на переломі тисячоліть – це свідомий розвиток духовної свідомості, яка проявляється як доброзичливість, мудрість, любов, милосердя, толерантність, гармонія духу й душі, внутрішня дисципліна, емпатійність, повага до всіх форм життя, розуміння законів Всесвіту тощо.

Прийшов час для кожного або жити й розвиватися за законами Всесвіту, які вже відкриті сучасною фундаментальною наукою, або, можливо, навіть раз і назавжди позбавити себе права на свій індивідуальний саморозвиток... Нікому не дано права «лежати поперек» законів Творця – законів миру, співпраці, взаємодії, поваги до етносів Землі, якою б мовою вони не комунікувати. Подальша земна еволюція здійснюється за логікою: від війни – до миру, від агресії й уярмлення – до взаємодії, від

розумності – до духовності, від одно-, дво-, трьохмірності – до багатомірності, від заідеологізованої свідомості – до свідомості всеєдності тощо.

Питання розвитку духовно-космічного потенціалу фахівців нової генерації стали актуальними з огляду на цілий ряд сучасних універсальних чинників, зокрема: 1. Ми з Епохи Риб переходимо в Епоху Водоля. Енергії кожної Епохи різні, завдання також. Енергії відокремлення, розз'єднання замінюються енергіями синтезу. Ми є свідками початку цих процесів. І відбуватимуться вони (і вже відбуваються) не завжди в тих формах, які для нас комфортні. Інакше кажучи, Планета і її Природні Сили проводять «генеральне прибирання». Час Апокаліпсису знімає покрови фальші з усього – і з людей, і з тих соціальних структур (парламент, адміністрація президента, партії; шкільні, інститутські, університетські, медичні установи, бізнесові структури та ін.), які ми витворили не на основі Законів космічної етики й моралі. 2. На початку кожної Ери людство отримує Нове Вчення, Нові Знання (Вони передаються нам через багатьох ченселерів, включаючи й науковців), щоб ми правильно розуміли процеси, які відбуваються, а також більш ефективно й адаптовуватися, й поглиблювали ерудицію, й розкривали індивідуальний духовно-космічний потенціал. 3. Ніде й нікому не потрібна людина-маніпулятор, людина-агресор, людина-звір, людина-егоїст, людина-самодур, людина-диктатор, людина-скандаліст, людина-тиран, людина-брехун, людина-ледар, людина-дебошир, людина-інфантил та інші різновити зазначених деформованих типів людей. Отже, духовно-космічний розвиток потрібний кожному з метою індивідуального самозбереження та самореалізації. 4. Управління людиною поступово переходить із соціальних інститутів під індивідуальну опіку особистості. А для цього треба знати себе, розуміти власну місію на Землі, управляти своїми бажаннями й намірами, своїм персональним внутрішнім світом; бути в контакті зі своїм вищим «Я», ефективно реалізовуватися в усіх сферах життя. 5. Планета й планетарне людство рухаються поступово в напрямку здійснення квантового переходу, що потребує нарощення кожним з нас у своєму особистому енергоінформаційному просторі високих вібрацій, високих енергій, що можливо лише в результаті свідомої й послідовної духовної роботи. 6. Питання розвитку духовно-космічної свідомості кожної особистості

стали актуальними також з огляду на останні досягнення й відкриття, зроблені дослідниками в галузі фундаментальних наук. З'ясувалося: все, що відкриває й старанно аргументує сучасна наука, – не є новим, швидше, давно забуте старе. Мудрий Соломон учив: «Що було, те й буде, і нема нічого нового під сонцем». В головних книгах людства нам уже представлені сакральні знання, залишилося навчитися їх розуміти й читати в контексті сучасних понять і термінів, в контексті сучасного рівня інтелектуально-світоглядних знань. Так, наприклад, з часів славнозвісного Співця Богів Гермеса Трисмегіста відома збірка його вчення під назвою «КІБАЛПОН», де подано універсальні духовні аксіоми, принципи і заповіді, зокрема: 1. **Принцип менталізму** [«Усе є Мисль. Всесвіт становить собою мисленнєвий образ»]. Принцип Менталізму пояснює, що все, що є існуючою Реальністю, яку ми знаємо під визначенням «Матеріальний Всесвіт», усе, що сприймають наші органи чуття, є Дух, який можна розуміти як Всесвітній, Безкінечний, Животворчий Розум. 2. **Принцип Відповідності** [«Як вгорі, так і внизу, як внизу, так і наверху»]. Цим принципом стверджується істина, що існує гармонія, відповідність між усіма планами Життя й Буття – Фізичним, Ментальним (душевним), Духовним]. 3. **Принцип Вібрації** [«Ніщо не спочиває – все рухається, все вібрує»]. Цим принципом пояснюється, що різниця між різноманітними проявами матерії, енергії, розуму і навіть Духу залежить, переважно, від швидкості вібрацій. Практичне розуміння цього принципу дуже важливе для особистості фахівця адже стверджує, що кожна наша думка, емоція, реакція, дія, комунікація, душевний стан також володіють відповідними темпами й типом вібрації. Отже, важливо навчитися постійно контролювати й свої мисленнєві та словесні коливання, й партнерів по взаємодії, не допускаючи їх дисгармонії. 4. **Принцип полярності** [«Усе подвійне, все має свої полюси. Все має свою протилежність, а протилежності ідентичні за природою, але різні за ступенем вібрації. Усі істини ніщо інше, як напівістини. Усі парадокси можна примирити»]. Четвертий принцип охоплює ту істину, що всі явища подвійні, мають полярність, характеризуються протилежністю. У практичній роботі з учнями та студентами, які згодом стають кваліфікованими фахівцями, застосування цього принципу дозволяє один душевний стан особистості (Напр., «стривоженість,

розгубленість») перетворювати в інший за лініями полярності (Напр., «спокійність, урівноваженість»). Розуміючи цей принцип, особистість *стає господарем* своїх *душевних станів*, навчається ними управляти. 5. **Принцип Ритму** [«Все тече, втікає й витікає, усе має свої приливи, все підіймається й падає – маятникоподібне коливання проявляється в усьому. Міра коливання наліво є міра коливання направо. Ритми компенсуються»]. Цей Принцип цілісного Всесвіту, частиною якого є планетарне людство й кожна особистість індивідуально, доносить нам істину про те, що в усьому проявляється ритмічний рух: приплив - відплив, коливання вперед - назад – маятникоподібні рухи, проявлені на фізичному, психічному (душевному), духовному планах. Знаючи цей принцип, доречно використовувати медитативну техніку нейтралізації емоцій і реакцій у випадку їх деструктивного припливу. 6. **Принцип Причини й Наслідку** (Закон Карми, один із законів термодинаміки) [«Кожна причина має свій наслідок, кожний наслідок має свою причину. Усе здійснюється у відповідності із законом. Випадок є не що інше, як ім'я закону, який не розпізнано. Існує багато планів причинності, але ніщо не уникає Закону»]. Принципом стверджується універсальна істина про те, що існує причина для кожного наслідку. Він з'являється від кожної причини. Закон поширюється на увесь Всесвіт, на всю Світобудову. Отже, знати цей Принцип корисно кожному, щоб навчитися управляти своїми емоціями, настроями, бажаннями, пристрастями, характерами, силами. 7. **Принцип статі** [«Стать в усьому – все має свій Чоловічий і Жіночий принцип. Стать проявляється в усіх площинах»]. Це справедливо не лише для фізичної площини Всесвіту, але й для душевної та Духовної. Принцип статі завжди діє в напрямку возз'єднання й творчості. Роз'яснення цих Універсальних Принципів, а також практичне ознайомлення молоді з наявними духовними практиками сприятиме поглибленню їх персональної духовно-космічної свідомості

Методика розвитку та саморозвитку духовно-космічної свідомості включає нарощування в енергоінформаційному внутрішньому світі особистості, на що звертав увагу ще один з учителів земного людства Будда – світі думок, роздумів, емоцій, реакцій, оцінок, вибору, висновків – таких властивостей, як: 1. Праведна віра. 2. Праведна рішучість. 3. Праведне мовлення.

4. Праведні справи. 5. Праведне життя. 6. Праведні думки й помисли (вибір, система цінностей). 7. Праведна уява, споглядання, концентрування, самоуправління. Поле індивідуальної духовної самодіяльності для кожного з нас більш ніж широке.

Техніки розвитку духовно-космічної свідомості як ціннісної складової соціально-професійної компетентності фахівців нової генерації відомі, але, на жаль, до цього часу залишаються на периферії нашої професійної уваги, бо навчально-виховними планами не передбачені дисципліни такого циклу. Доречно нагадати класичні техніки духовного просвітлення, зокрема: 1. Медитації. 2. Читання інноваційної літератури. 3. Прогулянки на лоно Природи. 4. Здійснення безкорисливої допомоги й праці. 5. Власна творчість. 6. Формули сили. 7. Виконання законів життя. 8. Взаємодія з творами мистецтва. 9. Вдячність і повага до всіх форм життя. Щоб їх виконувати, важливо розвивати самодисципліну, уміння приборкувати хаос власних емоцій і бажань.

Висновки і перспективи подальшого дослідження.

1. Духовно-космічний розвиток – це ціннісна складова соціально-професійної компетентності кваліфікованих фахівців, який потребує поглибленого вивчення в контексті вимог, які висуваються ринком праці до якісних характеристик внутрішнього світу фахівця. 2. Ми стоїмо перед необхідністю оволодівати універсальними законами Всесвіту з метою гармонізації свого життя, а також з метою реалізації їх через власні вчинки, поведінку, вибір. 3.

Зміна старої парадигми сприйняття людиною себе й світу навколо себе на нову, ноосферно-синергетичну, ставить перед професійною освітою завдання увести в навчальні плани професійних навчальних закладів нові програмні дисципліни («Основи духовної психології», «Основи професійного успіху», «Основи духовної педагогіки», «Методи й техніки духовного самовдосконалення», «Духовність і творче довголіття» та ін.), які б сприяли конструктивному самостановленню професійної молоді в умовах ринкової економіки. 4. Єдина мета духовно-космічного поступу особистості кваліфікованого фахівця ХХІ століття – це еволюція індивідуальної свідомості, це постійне сходження до свого власного духовного потенціалу. Цей латентний процес стає можливим, якщо особистість кваліфікованого фахівця в

своїй внутрішній роботі спиратиметься на необхідні для цього початкові, але достатні знання. 5. Духовно-космічні знання є ціннісною складовою соціально-професійної компетентності кваліфікованих фахівців адже сприяють поглибленню й процесу соціалізації професійної молоді, й професіоналізації, що є актуальним в умовах трансформації базових цивілізаційних чинників початку Нової Ери.

ЛІТЕРАТУРА

1. Астафьев Б. А. Теория Единой Живой Вселенной (законы, гипотезы): Монография / Б. А. Астафьев. – М.: Информациология, 1997.– 148 с.
2. Астафьев Б.А. Всеобщий закон Творения: Монография / Б.А. Астафьев. – М.: Институт холодинамики, 2004.– 144 с.
3. Гор А. Земля у рівновазі. Екологія і людський дух: Монографія / А. Гор. – К.: Інтерсфера, 2001. – 404 с.
4. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В.Г. Кремень – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
5. Казначеев В. П. Космопланетарный феномен человека: Проблемы комплексного изучения: Монография / В. П. Казначеев, Е. А. Спирин. – Новосибирск: Наука, 1991. – 304с.
6. Карпенко І.М. Духовний ідеал ноосфери і катарсична функція виховання // Педагогіка і психологія. – 1998.– №2.– С. 48-53.
7. Карп'юк М.Д. Духовно-екологічна культура й компетентність спеціаліста як актуальна проблема освіти ХХІ століття // Проблеми формування фахівців у вищих навчальних закладах України в ХХІ столітті: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (24-25 квітня 2008р.).– К. : Чайка-Всесвіт, 2008. – С. 122-139.
8. Маслова Н. В. Ноосферное образование: Монография / Н.В. Маслова. – М.: Институт холодинамики, 2002.– 342 с.
9. Маслова Н. В. Периодическая система Всеобщих Законов Мира: Монография / Н. В. Маслова. – М.: Институт холодинамики, 2005.– 184 с.
10. Подласый И. П. Энергоинформационная педагогика / Учебное пособие / И. П. Подласый. – М.: Дата Сквер, 2010. – 424 с.
11. Помиткін Е. О. Психологія духовного розвитку особистості: Монографія / Е. О. Помиткін.– К.: Наш час, 2005.– 280 с.
12. Професійна освіта: Словник: Навч. посіб. / Уклад. С. У. Гончаренко та ін.; За ред. Н. Г. Ничкало. – К.: Вища шк., 2000. – 380 с.
13. Радкевич В. О. Теоретичні і методичні засади професійного навчання у закладах профтехосвіти художнього профілю [Текст]: монографія / Валентина Радкевич; за ред. Н. Ничкало; Акад. пед. наук України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – К.: УкрІНТЕІ, 2010. – 423 с.
14. Савчин М. В. Духовний потенціал людини: навчальний посібник / М. В. Савчин. – Івано-Франківськ: Плай, 2001.– 203 с.
15. Ставицька С. О. Духовна самосвідомість особистості: становлення і розвиток в юнацькому віці: монографія / С. О. Ставицька. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2011. – 727 с.
16. Секлитова Л.А. Человек эпохи Водолея: монография / Л. А. Секлитова, Л. Л. Стрельникова. – М.: Амрита-Русь, 2003. – 304 с.

17. Тихоплав В., Тихоплав Т. Звездное небо над головой. Божественная матрица пространства. / В. Тихоплав, Т. Тихоплав: научный текст. – СПб: Вектор, 2010. – 256 с. 17.
18. Чопра Дипак. Семь духовных законов успеха: пособие / Пер. с англ. / Д. Чопра. – М.: София, 2004. – 160 с.

Literatura

1. Astafev B.A. (1997). Teoriya Edinoy Zhivoy Vselennoy (zakonyi, gipotezyi). – М.: Informatsiologiya. 148 s.
2. Astafev B. A. (2004). Vseobschiy zakon Tvoreniya: Monografiya / B.A. Astafev. – М.: Institut holodinamiki, 2004.– 144 s.
3. Gor A. (2001). Zemlya u rlvnovazl. Ekologiya I lyudskiy duh: Monografiya. K.: Intersfera. 404 s.
4. Entsiklopediya osvIti (2008). K. : YurInkom Inter. 1040 s.
5. Kaznacheev V.P. & Spirin E. A.. (1991). Kosmoplanetarniy fenomen cheloveka: Problemy kompleksnogo izucheniya. Novosibirsk: Nauka, 304s.
6. Karpenko I.M. (1998). Duhovniy Ideal noosferi I katarsichna funktsIya vihovannya. Pedagogika I psihologiya. #2. S. 48-53.
7. Karp'yuk M.D. (2008). Duhovno-ekologichna kultura y kompetentnIst spetsIalIsta yak aktualna problema osvIti HHI stolIttya. Problemi formuvannya fahIvtstv u vischih navchalnih zakladah UkraYini v HHI stolIttl. K.: Chayka-VsesvIt. S. 122-139.
8. Maslova N.V. (2002). Noosfernoe obrazovanie. М.: Institut holodinamiki, 342 s.
9. Maslova N.V. (2005). Periodicheskaya sistema Vseobschih Zakonov Mira. М.: Institut holodinamiki. 184 s.
10. Podlasyiy I.P. (2010). Energoinformatsionnaya pedagogika. М.: Data Skver. 424 s.
11. PomitIn E.O. (2005). Psihologiya duhovnogo rozvitku osobistostI. K.: Nash chas. 280 s.
12. ProfesIyna osvIta: Slovník (2000). K.: Vischa shk. 380 s.
13. Radkevich V.O. (2010). TeoretichnI I metodichnI zasadi profeslynogo navchannya u zakladah proftehosvIti hudozhnogo profIlyu. K.: UkrINTEI. 423 s.
14. Savchin M.V. (2001). Duhovniy potentsIal lyudini: navchalniy posIbnik. – Ivano-FrankIvsk: Play. 203 s.
15. Stavitska S.O. (2011). Duhovna samosvldomIst osobistostI: stanovlennya I rozvitok v yunatskomu vItsl. – K.: NPU ImenI M.P.Dragomanova. 727 s.
16. Seklitova L.A. (2003). Chelovek epohi Vodoleya. – М.: Amrita-Rus, 304 s.
17. Tihoplav V., Tihoplav T. (2010). Zvezdnoe nebo nad golovoy. Bozhestvennaya matritsa prostranstva. SPb: Vektor. 256 s. 17.
18. Chopra Dipak (2004). Sem duhovnyih zakonov uspeha: posobie. М.: Sofiya. 160 s.